

KONTROLLUTVALGET I NORD-ODAL KOMMUNE

Kontrollutvalgets medlemmer	Ole Theodor Holth – leder Bjørn Peter Sandmo - nestleder Vigdis Olaussen Mellem
Ordfører	Ordfører Lise Selnes
Revisor	Hedmark Revisjon IKS v./oppdr.ansv. regnsk.rev. Tommy Pettersen/ oppdr.ansv.forv.revisor Lina Høgås-Olsen/Laila Irene Stenseth/Jo Erik Skjeggstad
Kopi av innkallingen sendes:	Rådmann Runar Kristiansen Daglig leder i Hedmark Revisjon IKS, Morten Alm Birkelid
Kopi av sakslisten uten vedlegg sendes:	Varamedlemmene (til orientering). Varamedlemmene møter ikke uten nærmere innkalling.
Hele sakslisten med vedlegg legges på	www.gs-iks.no og på kommunens hjemmeside.

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Sted:	Nord-Odal kommune, kommunestyresalen
Tid:	Fredag 1.12.17 kl. 08.30
Sekretær:	Sekretariatsleder Torgun M. Bakken (Forfall må meldes så snart som mulig til tlf. 977 36 379, ev. torgunm.bakken@gs-iks.no)
Invitert til sak:	Ordfører Lise Selnes til sak 57/17
Innkalt til sak:	Rådmann Runar Kristiansen til sak 58/17-59/17.

SAKSLISTE

Sak nr.	Sak	Ca. tid for behandl.:	Hvem deltar:
56/17	Referater, orienteringer og diskusjoner.	08.30	
57/17	Samtale med ordføreren.	09.00	Ordfører
58/17	Samtale med rådmannen.	09.45	Rådmann
59/17	Informasjon om den nye personopplysningsloven.	10.45	Rådmann/ T. Hansen
	lunsj	11.30	
	Tilstandsrapport i grunnskolen (utsettes til neste møte).		
60/17	Årsplan for kontrollutvalget for 2018.	12.30	
61/17	Bestilling av prosjektplan FR.	13.00	Revisjon?
62/17	Vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.	13.30	
63/17	Eventuelt.	13.45	
64/17	Evaluerings av kontrollutvalgets møte.	14.00	

Ole Theodor Holth (sign.)
kontrollutvalgets leder

Kongsvinger, 23.11.17

Torgun M. Bakken
sekretariatsleder

Glåmdal sekretariat IKS

Kontrollutvalgsssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes

Sak nr.	Sak
56/2017	Referater, orienteringer og diskusjoner.

Saksbehandler

- Torgun M. Bakken.

Saksdokumenter**Referater/vedlegg**

1. Postjournal 2017 for kontrollutvalget i Nord-Odal med jnr. 83/17 – xx/17 (deles ut i møtet).
2. Oversikt over KS-saker.
3. Oversikt over FSK-saker, 16.10.17, 13.11.17.
4. Invitasjon til NKRFs kontrollutvalgskonferanse 2018.
5. Kontrollutvalgets tiltaksplan for 2018.

Fagstoff (sendes ut før jul)**Saksopplysninger****Orienteringer/diskusjoner**

- Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene (**hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige**).
 - Saker fra formannskapet – Ole Theodor Holth
 - Saker fra utvalg for oppvekst og kultur – Bjørn Peter Sandmo
 - saker fra utvalg for eiendom og samfunn – Vigdis Olaussen Mellem
 - Saker fra utvalg for helse og omsorg – Bjørn Peter Sandmo
 - Kommuneskogen - Ole Theodor Holth
- Kommunestyrets saker og vedtak.
- Referat fra kommunestyremøte. Kontrollutvalgets medlem i KS ev. kontrollutvalgets leder oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.
- Oversikt over oppfølging av KU-saker, hva er mottatt og hva er restansene? En oppdatert oversikt over oppfølging av KU-saker ligger på www.gs-iks.no.
- Eventuelle mediasaker.
- Innspill fra kontrollutvalgsmedlemmene, tiltaksplanen og temaer (jf. OA og plan for FR).
- Tilsynssaker. Sekretariatet tar fortløpende med tilsynsrapporter i møtene, hvert halvår får kontrollutvalget en oversikt over alle rapporter og oppfølginger.
- Nytt saks- og arkivsystem, hvordan skal møteboka se ut? Diskusjon.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalgets vedtak	
Sign.	Utskrift

Nord-Odal kommune

VEDLEGG 3
til sak 90/17

Innkalling

Utvalg:	Formannskapet
Møtested:	Formannskapssalen
Dato:	Mandag 16.10.2017
Tid:	Kl. 09:00

Medlemmene innkalles herved til ovennevnte møte. Eventuelt forfall må meldes til servicekontoret snarest (tlf. 62 97 81 00 / e-post: postmottak@nord-odal.kommune.no). Er noen inhabil i en sak, må det meldes fra om dette. Varamedlemmer møter kun etter nærmere avtale.

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel	Unntatt off.
076/17	Godkjenning av møteprotokoll	
077/17	Referatsaker	
078/17	Delegerte saker	
079/17	Etablering av nytt tilbud	Unntatt offentlighet
080/17	Fritak for politiske verv frem til og med 31.12.2017	Unntatt offentlighet
081/17	Høringsuttalelse - GIVAS Handlings - og økonomiplan 2018-2021	
082/17	Reglement for politiske organer i Nord-Odal kommune	
083/17	Reguleringsplan 20070003 Sætersjøen hyttefelt. Planvedtak	
084/17	Søknad om fritak fra politiske verv	
085/17	Tertialrapport 2, regnskapsrapport pr. 31.08.17	

Sagstua den 10. oktober 2017

Lise Selnes
ordfører

Trine Jeanette Hansen
assisterende rådmann

Bokmål [Nynorsk](#) [Samisk](#)

Møte i Formannskapet den 13.11.2017

Utvalg:	Formannskapet
Dato:	13.11.2017 09:00 - 12:30
Møtested:	Formannskapssalen
Status:	Møtet er ferdig protokollert
Sakskart:	

Saksliste

086/17 - [17/15940 - Godkjenning av møteprotokoll](#)

Journaldato: 06.11.2017

[1 dokument](#)▽ [Vis detaljer](#) | [Gå til journalposten](#) | [Gå til arkivsaken](#)**087/17 - [17/15952 - Delegerte saker](#)**

Journaldato: 06.11.2017

[1 dokument](#)▽ [Vis detaljer](#) | [Gå til journalposten](#) | [Gå til arkivsaken](#)**097/17 - [17/15488 - Svar på søknad om skjenkebevilling til en enkelt anledning - Rakfisklag med quiz 11.11.2017](#)**

Journaldato: 31.10.2017 Sendt til: Austvatn Vel v/Line Hagen

[1 dokument](#)▽ [Vis detaljer](#) | [Gå til journalposten](#) | [Gå til arkivsaken](#)**088/17 - [17/15882 - Valg av medlem til styret i Kommunskogen KF](#)**

Journaldato: 03.11.2017

Dette dokumentet er unntatt offentlighet etter Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13 1. ledd nr. 2.

▽ [Vis detaljer](#) | [Gå til journalposten](#) | [Gå til arkivsaken](#)**089/17 - [17/15731 - Eiendommen 10/009 Dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for fradeling av ca 3 daa fra gnr. 10, bnr. 9 til boligtomt. Klage](#)**

Journaldato: 01.11.2017

[11 dokumenter](#)▽ [Vis detaljer](#) | [Gå til journalposten](#) | [Gå til arkivsaken](#)**090/17 - [17/14109 - Reguleringsplan Fløytbråten Grustak 20160002. Høring av planforslag](#)**

Journaldato: 27.10.2017

[10 dokumenter](#)▽ [Vis detaljer](#) | [Gå til journalposten](#) | [Gå til arkivsaken](#)**091/17 - [17/15632 - Søknad om serveringsbevilling - Mindes Kaffe & kake AS](#)**

Journaldato: 30.10.2017

[1 dokument](#)▽ [Vis detaljer](#) | [Gå til journalposten](#) | [Gå til arkivsaken](#)

Fremmøte

Politiker	Parti	Medlemstype	E-Post
Lise Selnes	Arbeiderpartiet	Ordfører	lise.selles@nord-odal.kommune.no
Lasse Juliussen	Arbeiderpartiet	Nestleder	lasse.juliussen@gmail.com
Elin Køien Hansen	Arbeiderpartiet	Medlem	elkha@online.no
Marius Skogstad	Arbeiderpartiet	Medlem	mari-sko@online.no
Finn Egil Sandmo	Høyre	Medlem	egsandmo@online.no
Inge Hvidsten	Senterpartiet	Medlem	ingeh@east.no
Gunnar Nygård	Sosialistisk venstreparti	Medlem	gunnar@publikant.no

VEDLEGG 4
til sak 30/A

Kurs - Fagkonferanse og seminar - NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2018

Oversikt over kurs og konferanser i regi av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF). Kurs og konferanser innenfor temaene revisjon, regnskap, jus og organisasjon og ledelse.

NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2018

Skann QR-koden og få twitter.com/nkrf direkte på smarttelefon eller nettbrett.

Program | #ku18nkrf

Hovedtemaer:

- Digitalisering
- Arbeidslivskriminalitet
- Etikk
- Personvern

Onsdag 7. februar 2018:

Møteleder: Daglig leder **Rune Tøkle**, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

09.00: Registrering og kaffe + noe å bite i | Utstilling

10.00: Velkommen

► Daglig leder **Rune Tøkle**, Norges Kommunerevisorforbund (NKRF)

10.10: Åpning

► Stortingsrepresentant **Karin Andersen** (SV), leder av Stortingets kommunal- og forvaltningskomite

DIGITALISERING

10.40: En tilstandsrapport fra digitaliseringen i kommune-Norge

► **Elin Wikmark Darell**, leder av Værnesregionen IT

11.10: Digitaliseringsstrategi i kommune-Norge

► **Line Richardsen**, avdelingsdirektør for digitalisering i KS

11.40 - 12.40: Lunsj

12.40: Slik gjør vi det i Bergen

► **Dag Inge Ulstein** (KrF), byråd for finans og innovasjon i Bergen kommune

13.25: Pause | Utstilling

13.45: Slik bygges Norge

► **Einar Haakaas**, journalist og forfatter

14.30: Pause | Utstilling

14.50: Kontrollutvalgets rolle i undersøkelsen av byggesaksbehandling i Tjøme kommune

► **Dag Erichsrud** (H), leder av kontrollutvalget i Tjøme kommune

15.40: Pause | Utstilling

16.00 - 17.00: Etikk og politikk

► **Geir Lippestad** (A), byråd for næring og eierskap i Oslo kommune

19.30: Middag

Torsdag 8. februar 2018:

Møteleder: ...

09:00: Er den nye personopplysningsloven svaret på de teknologiske utfordringene vi møter de neste årene?

► **Bjørn Erik Thon**, direktør i Datatilsynet

10.00: Pause | Utstilling

10.20: Hvordan kan den etiske standarden som lages for kommunene bistå kommuneledelsen og kontrollutvalgene?

► **Tina Søreide**, professor ved NHH

11.05: Pause | Utstilling

11.25: Etikk i en ny mediehverdag

► **Per Arne Kalbakk**, NRKs etikkredaktør

12.10: Pause | Utstilling

12.30: Kåseri

► Annonseres senere

13.00: Lunsj

(Det tas forbehold om endringer i programmet. Sist oppdatert: 10. november)

NKRF - på vakt for fellesskapets verdier

Interessert i kontroll og tilsyn?

Følg emneknaggen: #kontrollutvalg

www.nkrf.no/kontrollutvalg

Nøkkelopplysninger

Fra/til 7. februar 2018, 10:00 - 8. februar 2018, 13:00

Påmeldingsfrist 19. desember

Pris Kr 6 600 eks. mva. med overnatting (ikke-medl.: kr 7 000 eks. mva.)
Kr 4 930 eks. mva. uten overnatting (ikke-medl.: kr 5 330 eks. mva.)
Kr 1 120 for overnatting m/frokost fra 6. til 7. februar 2018

Sted [The Qube - Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen](#)

Etterutdanning 11 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning

Foredragsholder Se programmet

Påmeldingsskjema

Fornavn *

Etternavn *

Selskap/enhet *

Fakturaadresse *

Postnummer *

Poststed *

Ressursnr. e.l.

VEDLEGG 5
tilsak 50/17

TILTAKSPLAN 2018

**KONTROLLUTVALGET I
NORD-ODAL KOMMUNE**

Oppdatert 23.11.17

Tilsyn med forvaltningen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med forvaltningen
Fortløpende rapportering	- Samme økonomiske rapportering som formannskapet får. - Kontrollutvalsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. - Kontrollutvalget har valgt å fordele følgende utvalg mellom seg (oppfølging): - Saker fra formannskapet – Ole Theodor Holth - Saker fra utvalg for oppvekst og kultur – Bjørn Peter Sandmo - saker fra utvalg for eiendom og samfunn – Vigdis Olaussen Mellem - Saker fra utvalg for helse og omsorg – Bjørn Peter Sandmo - Kommuneskogen - Ole Theodor - Bjørn Peter Sandmo er kontrollutvalgets representant i kommunestyret.
I hvert møte eller når kontrollutvalget bestemmer det	- Samtale med ordfører og rådmann. - Rapporteringer fra rådmannen: - Økonomisk situasjon – inkludert byggregnskaper. - Anmeldelser og varsling (rutiner for varsling). - Oppfølging av kommunestyrevedtak. - Sykefravær. - Sekretariatsleders oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse. - Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging (sekretariatet utarbeider oversikt).
Aktuell informasjon	I den grad følgende temaer/områder ikke blir undersøkt gjennom bestilling av forvaltningsrevisjon, kan det være aktuelt å be om tilbakemeldinger fra administrasjonen på ulike områder, bl.a. ut fra overordnet analyse for forvaltningsrevisjon. Slik informasjon blir spesifisert under hvert enkelt møte.
Fredag 2.2.18	Tilstandsrapport i grunnskolen (Gro Holt/Yvonne Bunes).
Fredag 16.3.18	- Behandle skatteoppkrevers årsrapport for 2017 og kontrollrapport fra Skatteetaten.
Fredag 4.5.18	
Fredag 24.8.18	
Fredag 12.10.18	Oppdatert informasjon om vedlikeholdsplan høsten 2018.
Fredag 30.11.18	
2019	

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for forvaltningsrevisjon og bestemmelsene i kap. 5 i forskrift om kontrollutvalg.
Fredag 2.2.18	Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2017, med foreløpig informasjon om oppfølging av årsavslutningsbrevet for 2016
Fredag 16.3.18	
Fredag 4.5.18	- Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapene for 2017, Nord-Odal kommune og Nord-Odal kommuneskoger KF. - Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2017.
Fredag 24.8.18	
Fredag 12.10.18	Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2018.
Fredag 30.11.18	Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2018, med foreløpig informasjon om oppfølging av årsavslutningsbrevet for 2017 (ev. i det første møte i 2019).
2019	Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2018, med foreløpig informasjon om oppfølging av årsavslutningsbrevet for 2017.

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for forvaltningsrevisjon og bestemmelsene i kap. 5 i forskrift om kontrollutvalg.
Fredag 2.2.18	- Bestilling av forvaltningsrevisjon i tråd med plan for 2017-2020. - Oppfølging av FR NAV
Fredag 16.3.18	- Prosjektplan FR - Rapport FR Smartlån (1.2.18).
Fredag 4.5.18	
Fredag 24.8.18	Oppfølging FR Samhandlingsreformen.
Fredag 12.10.18	
Fredag 30.11.18	Revidert plan for forvaltningsrevisjon for 2019-2020.
2019	

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med selskapskontroll.

Møte	Oppgaver knyttet til selskapskontroll
Fredag 2.2.18	
Fredag 16.3.18	Eventuell bestilling av selskapskontroll i tråd med plan for 2016-2019
Fredag 4.5.18	Revidert plan for selskapskontroll 2018-2019.
Fredag 24.8.18	
Fredag 12.10.18	
Fredag 30.11.18	
2019	

Tilsyn med revisjonen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med revisjonen
	Revisjonen rapporterer om sin virksomhet ved behov. Revisjonens plan for Nord-Odal kommune og er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget. Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 77 nr. 4.
Fredag 2.2.18	- Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors habilitetserklæring for Nord-Odal kommune og Nord-Odal kommuneskoger KF for 2018. - Oppdragsavtale for Nord-Odal kommune 2018. - Statusrapport oppdragsavtale for 2017, tredje tertial (31.12.17).
Fredag 16.3.18	
Fredag 4.5.18	
Fredag 24.8.18	- Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors habilitetserklæring for Nord-Odal kommune og Nord-Odal kommuneskoger KF for revisjonsåret 2018. - Statusrapport oppdragsavtale 1. halvår 2018 (30.6.18)
Fredag 12.10.18	
Fredag 30.11.18	Vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, jf. NKRFs veiledere.

Budsjettbehandlingen

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg § 18.
Fredag 2.2.18	
Fredag 16.3.18	

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
Fredag 4.5.18	•
Fredag 24.8.18	• Forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet for 2019 behandles kontrollutvalget.
Fredag 12.10.18	•
Fredag 30.11.18	• Kontrollutvalget følger opp at kontrollutvalgets forslag følger med til kommunestyrets behandling av budsjettet (jf. reglement for kontrollutvalget § 4).

Kontrollutvalgets rapportering

Møte	Oppgaver knyttet til kontrollutvalgets rapportering
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i koml. § 77 nr. 6.
Fredag 2.2.18	• Kontrollutvalgets årsrapport for 2017 behandles og oversendes deretter kommunestyret til behandling. • Kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret av resultatet av gjennomført forvaltningsrevisjon og selskapskontroll (rådmannens oppfølging av eventuelle anbefalinger), skal gå fram av kontrollutvalgets årsrapport. • Eventuelle omprioriteringer av prosjekter skal også framgå av årsrapporten.
Fredag 16.3.18	•
Fredag 4.5.18	•
Fredag 24.8.18	•
Fredag 12.10.18	•
Fredag 30.11.18	• Kontrollutvalgets årsplan for 2019 vedtas og oversendes deretter til kommunestyret til orientering.

Sak nr.	Sak
57/2017	Samtale med ordføreren.

Saksbehandler

- Torgun M. Bakken.

Saksdokumenter

Ingen.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget inviterer ordfører Lise Selnes til en samtale hvor det kan diskuteres generelle problemstillinger i Nord-Odal kommune.

Som et fast punkt tar vi med spørsmålet om det er noe som ordfører ønsker å bringe videre til kontrollutvalget fra kommunestyret, eller om det er andre forhold som kontrollutvalget bør gjøres oppmerksom på?

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar samtalen med ordføreren til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalgets vedtak	
Sign.	Utskrift

Sak nr.	Sak
58/2017	Samtale med rådmannen.

Saksbehandler

- Torgun M. Bakken.

Saksdokumenter

Ingen.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget innkaller rådmann Runar Kristiansen til en samtale hvor vi kan diskutere generelle problemstillinger i Nord-Odal kommune. Kontrollutvalget ber om at rådmannen orienterer om saker som han anser som relevante for kontrollutvalgets arbeid.

Det er visse faste punkter som gjennomgås i samtalen med rådmannen:

- *Kontrollutvalget vil i hvert møte ha en rapportering fra rådmannen om den økonomiske situasjonen i kommunen, inkludert viktige forhold i investeringsregnskapet.*
- *Eventuelle anmeldelser og varslinger siden forrige møte.*
- *Registrerte åpnede tilsynssaker (ikke ordinære varslede tilsyn) siden forrige møte (enhet, sak/tema (ikke navn)).*
- *Oppfølging av KS-saker.*
- *Sykefraværet i kommunen.*

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar samtalen med og redegjørelsene fra rådmannen til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalgets vedtak	
Sign.	Utskrift

Sak nr.	Sak
59/2017	Informasjon om den nye personopplysningsloven.

Saksbehandler

- Torgun M. Bakken.

Saksdokumenter

Ingen.

Saksopplysninger

Det skal iverksettes en ny personopplysningslov fra 25.5.2018, og det vil ikke bli noen periode hvor kommunen kan tilpasse seg de nye reglene, når loven først har trådt i kraft. Kommunen må ha alle rutiner i forhold til den nye loven på plass før ikrafttredelse. Den nye personopplysningsloven erstatter personverndirektivet av 1995 og personopplysningsloven av 2000 og personopplysningsforskriften.

Kontrollutvalget har derfor innkalt rådmannen for å informere om:

- Hvordan har kommunen innrettet seg etter den **nye personopplysningsloven** og øvrige rutiner for å ivareta sikkerheten i kommunen, bl.a.:
 - Har kommunen tilstrekkelig kompetanse til å ivareta de nye reglene?
 - Har kommunen tilstrekkelig med ressurser til å ivareta de nye reglene?
 - Er det etablert rutiner for å ivareta de nye reglene?
 - Er det valgt personvernombud?
 - Er det igangsatt opplæring på området?

Det er sagt i brevet til rådmannen at hvis rådmannen ønsker å ha med seg noen andre til å orientere eller eventuelt at noen møter i hans sted, er dette i orden for kontrollutvalget. Rådmannen har meldt fra om at assisterende rådmann Trine J. Hansen.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget takker for informasjonen og tar saken til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalgets vedtak	
Sign.	Utskrift

Sak nr.	Sak
60/2017	Årsplan for kontrollutvalget for 2018.

Saksbehandler

- Torgun M. Bakken.

Saksdokumenter

1. Årsplan 2018 – Kontrollutvalget i Nord-Odal.

Saksopplysninger

Sekretariatet har laget et forslag til årsplan for 2018. Den bygger på samme mal som i 2017, hvor vi i årsplanen har en litt mer overordnet oversikt over kontrollutvalgets oppgaver, mens det i tillegg lages en intern tiltaksplan som diskuteres/vurderes i kontrollutvalget i hvert møte. En oppdatert versjon av tiltaksplanen vil til enhver tid ligge på www.gs-iks.no, under «Dokumenter».

Når det gjelder møtehyppighet, er det lagt opp til 3 møter i vårhalvåret og 3 møter i høsthalvåret. I tillegg vil det sannsynligvis bli et fellesmøte for alle kontrollutvalgene i regionen i løpet av året. Temaer og tidspunkt vil bli lagt fram senere.

Ved behov vil det kunne bli en endring i møteplanen, både i forhold til dato og antall møter. En oppdatert møteplan ligger til enhver tid på www.gs-iks.no.

Det legges opp til en diskusjon om eventuelle temaer for kontrollutvalgets tilsyn med forvaltningen i møtet.

Årsplanen vil bli oversendt kommunestyret til orientering.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar den foreslåtte årsplanen, med de endringer som framkom i møtet, som kontrollutvalgets årsplan for 2017.
2. Saken sendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
 - Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsplan for 2018 til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalgets vedtak	
Sign.	Utskrift

VEDLEGG I
til sak 60/17

ÅRSPLAN 2018

KONTROLLUTVALGET I NORD-ODAL KOMMUNE

*Utsikt fra Knappen i retning Eidsvoll/Mistberget.
FOTO: Dag Dæhli*

**Vedtatt i kontrollutvalget 1.12.17
Behandlet i kommunestyret**

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	3
2	KONTROLLUTVALGET I NORD-ODAL.....	3
3	MØTEPLAN	3
4	KONTROLLUTVALGETS OPPGAVER I 2018.....	4
4.1	TILSYN MED FORVALTNINGEN	4
4.2	OPPGAVER KNYTTET TIL REGNSKAPSREVISJON	4
4.3	OPPGAVER KNYTTET TIL FORVALTNINGSREVISJON.....	4
4.4	OPPGAVER KNYTTET TIL SELSKAPSKONTROLL	5
4.5	OPPGAVER KNYTTET TIL BUDSJETTBEHANDLINGEN	6
4.6	OPPGAVER KNYTTET TIL TILSYN MED REVISJONEN	6
4.7	KONTROLLUTVALGETS RAPPORTERING	6
4.8	ØVRIGE OPPGAVER OG AKTIVITETER I 2018	6
	VEDLEGG – FAGLIG OVERSIKT	8
	KONTROLLUTVALGETS OPPGAVER	8
	KONTROLLUTVALGET OG REVISOR.....	9
	KONTROLLUTVALGET OG SEKRETARIAT	9

1 Innledning

Kommunestyret har det øverste tilsynet med den kommunale forvaltningen. Kontrollutvalget med sitt sekretariat og revisjonen er sentrale hjelpeorganer for kommunestyret og skal utøve sitt arbeid i henhold til kommunelovens bestemmelser i **kapittel 12** (§§ 76-83) om **"Internt tilsyn og kontroll. Revisjon."** I medhold av kommuneloven (koml.) § 77 nr. 11 er det laget egen forskrift for kontrollutvalg ("KU-forskriften"). Kommuneloven § 77, samt forskrift om kontrollutvalg finnes bl.a. på www.gs-iks.no/?id=6.

Kontrollutvalgets oppgaver knytter seg både til tilsyn med den kommunale forvaltningen og til tilsyn med revisjonens arbeid. Kommunale foretak omfattes også av tilsynet.

Forskrift om kontrollutvalg har bestemmelser om kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon (kap. 4), forvaltningsrevisjon (kap. 5) og selskapskontroll (kap. 6). I tillegg er kontrollutvalget gitt oppgaver i forbindelse med valg av revisor (§ 16), ansettelse, suspensjon og oppsigelse av revisor (§ 17) og budsjett for hele kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen (§ 18). Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har et eget kompetent sekretariat (§ 20). Eksempler på hvordan kontrollutvalget kan utføre sine oppgaver er gjengitt i **vedlegget**.

I kontrollutvalgets årsplan har vi omtalt noen av oppgavene som er planlagt gjennomført i 2018. Kontrollutvalget vil i tillegg ha en egen tiltaksplan med mer spesifisering av planlagte tiltak og oppgaver i 2018. Denne blir oppdatert fortløpende og er tilgjengelig på www.gs-iks.no under "Dokumenter".

2 Kontrollutvalget i Nord-Odal

Kontrollutvalget i Kommunestyret i Nord-Odal har valgt følgende medlemmer og varamedlemmer for perioden 2015-2019.

Medlem	Parti	Varamedlem	Parti
Ole Theodor Holth - leder	SP	Kine Skolbekken	AP
Bjørn Peter Sandmo - nestleder	AP	Per Norheim	SV
Vigdis Olaussen Mellem	ingen	Jens Petter Aalborg	H

Kontrollutvalgets reglement ligger på www.gs-iks.no, sist vedtatt i kommunestyret 21.6.16.

3 Møteplan

Kontrollutvalgets møter skal holdes for åpne dører på lik linje som andre kommunale utvalg. Kontrollutvalgets møter avholdes på dagtid.

Kontrollutvalget har vedtatt følgende møteplan for 2018:

- Fredag 2.2.18
 - Fredag 16.3.18
 - Fredag 4.5.18
 - Fredag 24.8.18
 - Fredag 12.10.18
 - Fredag 30.11.18
- Det vil i tillegg sannsynligvis bli en fellesdag for alle kontrollutvalgene i regionen i løpet av 2018.
- Ved behov kan kontrollutvalget gjøre endringer i planen. En oppdatert møteplan ligger til enhver tid tilgjengelig på www.gs-iks.no

4 Kontrollutvalgets oppgaver i 2018

4.1 Tilsyn med forvaltningen

Det generelle tilsynet med forvaltningen gjennomføres med følgende tiltak:

- Samtaler med ordføreren og rådmannen i vanligvis hvert møte.
- Informasjon fra enhetene, det tas stilling til dette etter hvert, jf. også det som er angitt i punktene nedenfor.

Rapportering til kontrollutvalget:

- Samme økonomiske rapportering som formannskapet får.
- Kopier av rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging.
- Rådmannens oversikt over oppfølging av KS-saker.

Kontrollutvalget har fordelt oppmerksomheten på de ulike områdene slik:

- Saker fra formannskapet – Ole Theodor Holth
- Saker fra utvalg for oppvekst og kultur – Bjørn Peter Sandmo
- saker fra utvalg for eiendom og samfunn – Vigdis Olaussen Mellem
- Saker fra utvalg for helse og omsorg – Bjørn Peter Sandmo
- Kommuneskogen - Ole Theodor Holth

Kontrollutvalget tar en gjensidig orientering i hvert møte.

Kontrollutvalget vil i løpet av året be om informasjon om ulike områder/temaer eller fra ulike enheter. Den overordnede analysen som er utarbeidet som grunnlag for forvaltningsrevisjon, vil også være et godt hjelpemiddel for kontrollutvalgets tilsyn med forvaltningen, ved å etterspørre informasjon fra enheter og områder som ikke blir prioritert i forhold til forvaltningsrevisjon.

Hvilke enheter som kontrollutvalget ønsker informasjon fra, vil til enhver tid gå fram av kontrollutvalgets tiltaksplan («Tilsyn med forvaltningen»). En oppdatert tiltaksplan ligger på www.gs-iks.no. Kontrollutvalget vil også vurdere å legge noen av møtene sine til de ulike virksomhetene i kommunen, eksempelvis i forbindelse med ulike orienteringer fra enhetene.

4.2 Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon

Ved behandlingen av kommunens og foretakets årsregnskap for 2017, vil kontrollutvalget avgi en uttalelse, som stiles til kommunestyret. Formannskapet (og styret for foretakets regnskap) får kopi av uttalelsen, slik at den er med innstillingen til kommunestyret.

Alle nummererte brev eller andre typer revisjonsmerknader, som revisjonen ønsker at kontrollutvalget skal følge opp, behandles fortløpende. Nummererte brev som ikke blir godt nok fulgt opp, sendes kommunestyret til videre behandling. Revisjonens årsavslutningsbrev følges opp av revisjonen, med orientering til kontrollutvalget.

4.3 Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon

Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2017-2020 ble vedtatt behandlet i 2016. Vedtatte prosjekter er som følger:

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	Prioritet
Selvkost	Overholdelse av lover og bestemmelser knyttet til selvkost (mindre prosjekt).	2017 (bestilt prosjektplan 1.12.17)
Startlån	Risiko for at rutiner og saksbehandling for startlån ikke blir godt nok	2017

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	Prioritet
	fulgt opp (mindre prosjekt)	Bestilt 19.5.17, behandles i KU i mars 2018
Investeringer/ Innkjøp	Kostnadsberegning, styring, oppfølging, rapportering og evaluering (kontraktstyring). Følger Nord-Odal kommune lov om offentlige anskaffelser.	2018
Nord-Odal kommuneskoger KF	Intern kontroll.	2018
Oppvekst	Skoleresultater, kompetanse i skolen (eventuelt fellesprosjekt med alle kommunene i regionen)	2018-2019
Intern kontroll	Hvordan fungerer den interne kontrollen i Nord-Odal? Det kan være flere områder det er aktuelt å vurdere i forhold til god intern kontroll, eks. gavemidler sykehjem, tvungen forvaltning og bofellesskap, økonomirutiner, medisinhåndtering, håndtering av pasientmidler sykehjem osv. Hvordan fungerer avvikssystemet? Nærmere spesifisering ved bestilling.	2019
Administrasjon og styring	Et prosjekt som vil undersøke om saker er forsvarlig utredet, om kommunestyrets vedtak blir fulgt opp, og om kommunen har vedtatt viktige planer og delegasjoner.	2020
IKT-sikkerhet	Tilganger/avganger, fysisk sikkerhet, sårbarhet osv., inkludert journalføring, off.lov/forvaltningslov/arkiv Forsystemer og delegeringer og rettigheter (mulig felles prosjekt med andre kommuner).	Reserve
Miljøarbeidertjenesten/ samordning av tjenester	Om kommunen sikrer forsvarlig gjennomføring av personlig assistanse (ivareta egenomsorg og nødvendig tilsyn, bistand til aktivisering, bistand til opplæring for å opprettholde eller øke funksjons- og mestringsevne) for utviklingshemmede og at de får nødvendig helsehjelp mm	Reserve
Integrering av flyktninger	Hvilke rutiner og oppfølging er det for integrering av flyktninger i lokalsamfunnet?	Reserve

Plan for forvaltningsrevisjon vil bli revidert i løpet av høsten 2018.

Alle forvaltningsrevisjonsrapporter blir fulgt opp av kontrollutvalget i ettertid (om hvordan rapportens anbefalinger blir fulgt opp av administrasjonen). Kontrollutvalget vil i 2018 følge opp følgende forvaltningsrevisjoner.

- **Forvaltningsrevisjon NAV**
- **Forvaltningsrevisjon Samhandlingsreformen.**

4.4 Oppgaver knyttet til selskapskontroll

Plan for selskapskontroll for 2016-2019 ble vedtatt i kommunestyret i 2016, med følgende prosjektområder:

Selskap	Kontroller	Kommentarer
GIR IKS	• Forvaltningsrevisjon	Selvkost
Hedmark Revisjon IKS	• Eierskapskontroll	
GIVAS IKS	• Forvaltningsrevisjon	Selvkost

Plan for selskapskontroll vil bli revidert i løpet av våren 2018.

Det er ikke gjennomført noen selskapskontroller i 2017. Selskapskontroll vurderes som fellesprosjekter mellom de forskjellige eierne, i den grad det er aktuelt.

Alle gjennomførte selskapskontroller følges opp i ettertid. Det er ingen selskapskontroller som skal følges opp i 2018.

4.5 Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen

Kontrollutvalget behandlet forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet for 2018 i møtet 8.9.17. I forslaget ligger rammen for kontrollutvalgets virksomhet, revisjonens virksomhet og sekretariatets virksomhet. Budsjettet vedtas av kommunestyret. Kontrollutvalgets forslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret. Kontrollutvalget følger opp at dette skjer (jf. reglement for kontrollutvalget § 4).

4.6 Oppgaver knyttet til tilsyn med revisjonen

Følgende tiltak er planlagt:

- Revisjonen rapporterer om sin virksomhet gjennom revisjonens ulike planverk, gjennom oppdragsavtaler og engasjementsbrev og for øvrig ved behov.
- Oppdragsansvarlig revisor både for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon legger fram sine uavhengighetserklæringer i 2018.
- I møtet i oktober 2018 orienterer revisjonen om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2018. Revisjonens plan for Nord-Odal kommune er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget.
- Vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, jf. NKRFs veiledere¹ legges fram i siste møtet i 2018.
- Øvrige tiltak går fram av kontrollutvalgets tiltaksplan.

4.7 Kontrollutvalgets rapportering

Kontrollutvalgets årsrapport for 2017 behandles i det første møtet i 2018, og oversendes deretter kommunestyret til orientering. Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret om resultatet av gjennomført forvaltningsrevisjon og selskapskontroll i årsrapporten. Eventuelle omprioriteringer av prosjekter skal også framgå av årsrapporten.

Rapporter etter gjennomført forvaltningsrevisjon, selskapskontroll, eventuelle andre bestillinger og eventuell oppfølging av nummererte brev sendes fortløpende til kommunestyret.

Kontrollutvalgets årsplan for 2019 behandles i siste møte i 2018 og sendes deretter kommunestyret til orientering.

4.8 Øvrige oppgaver og aktiviteter i 2018

- Kontrollutvalgets oppgaver er mange og store og ser behov for en jevnlig oppdatering av sine kunnskaper. Dette er vist gjennom kontrollutvalgets forslag til budsjett som inneholder en post til kursvirksomhet.
 - Kontrollutvalget ønsker å sende flest mulig av sine medlemmer på NKRFs kontrollutvalgskonferanse 7.-8. februar 2018. NKRFs kontrollutvalgskonferanse er en stor konferanse med deltakere fra hele landet. I de siste årene har antall deltaker ligget på mellom 500 og 600 deltakere..
 - Det blir sannsynligvis et fellesmøte for alle kontrollutvalgene i regionen i løpet av 2018, hvor vi presenterer og diskuterer aktuelle temaer. Hovedtema er foreløpig ikke bestemt.
 - Det er også ønskelig og nødvendig med jevnlige møter mellom kontrollutvalgslederne i distriktet og ser det som en mulighet gjennom møter i representantskapet i Glåmdal sekretariat IKS.

¹ http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_-_KUs_paseansvar_regnrev.pdf og http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_-_KUs_paseansvar_forv_rev.pdf

- Kontrollutvalgets leder eller nestleder vil være til stede i kommunestyret når kontrollutvalgets årsrapport blir behandlet.
- Kontrollutvalget og sekretariatet vil fortsette arbeidet med å informere om kontroll og tilsyn, bl.a. gjennom sekretariatets hjemmeside og ved å oppfordre kommunen til å orientere om kontrollutvalgets virksomhet på kommunens hjemmeside.
- I den grad kontrollutvalget ønsker det, vil sekretariatet delta i kommunestyret når viktige saker fra kontrollutvalget blir behandlet.

Nord-Odal, 1.12.17
Ole Theodor Holth (sign.)
leder av kontrollutvalget

Torgun M. Bakken
sekretariatsleder

Vedlegg

VEDLEGG – FAGLIG OVERSIKT

Kontrollutvalgets oppgaver

Tilsyn med forvaltningen

Kontrollutvalgets tilsyn med forvaltningen kan bl.a. utøves gjennom:

- revisjonens arbeid,
- overordnet analyse
- tilsendte saksdokumenter og protokoller fra kommunestyret og andre politiske utvalg,
- samtalen med ordføreren og rådmannen
- rådmannens rapportering av oppfølging av vedtak,
- innkalling av enhets- eller virksomhetsledere til utvalgets møter, hvor det redegjøres og svares på spørsmål om forvaltning og drift av vedkommende enhet/virksomhet/tjeneste,
- besøk i kommunens forskjellige virksomheter, enheter,
- utvalgets egne observasjoner,
- rapporter fra andre tilsynsorganer,
- saker hvor kommunen har vært omtalt i media

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget har en plikt til å påse at regnskapsrevisjonen skjer på en betryggende måte. Dette tilsynet er omhandlet i årsplanens pkt. 4.6.

Uttalelse til regnskapet

I henhold til forskriften § 7, skal kontrollutvalget på bakgrunn av revisjonsberetningen, avgi uttalelse om årsregnskapet. Denne skal avgis til kommunestyret, med kopi til formannskapet før dette behandler regnskapet.

Oppfølging av merknader

Kontrollutvalget har et ansvar i forhold til oppfølging av revisjonens merknader. Dette er merknader som er gitt i nummererte brev, jf. forskrift om revisjon § 4, 2. ledd.

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget skal på grunnlag av revisjonens rapporter og annen informasjon føre tilsyn med at forvaltningen er i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak. Kontrollutvalget skal videre i samarbeid med revisjonen foreta en systematisk vurdering av bruk og forvaltning av de kommunale midler med utgangspunkt i oppgaver, ressursbruk og oppnådde resultater.

Det skal lages en plan for forvaltningsrevisjon, basert på en overordnet analyse. Kontrollutvalget skal legge denne planen fram for kommunestyret.

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med selskapskontroll.

Selskapskontroll er hjemlet i koml. § 77 nr. 5 og i § 80. Ifølge koml. § 77 nr. 5, skal kontrollutvalget "påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m." Koml. § 80 hjemler utvidet tilsyn i heleide kommunale aksjeselskaper og interkommunale selskaper.

Selskapskontroll er videre omtalt i kontrollutvalgsforskriften kapittel 6. Selskapskontroll består av eierskapskontroll, som er obligatorisk, og forvaltningsrevisjon, som er en "kan-oppgave". Det skal lages en plan for selskapskontroll som legges fram for kommunestyret.

Budsjettbehandlingen

Etter kontrollutvalgsforskriften § 18 skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Dette forslaget bør foreligge tidnok til at kommunen kan få innarbeidet dette i sine budsjetter.

Tilsyn med revisjonen

Kontrollutvalget skal holde seg løpende underrettet om revisjonens virksomhet og føre tilsyn med at revisjonsarbeidet er a jour og foregår i samsvar med gjeldende forskrift og andre bestemmelser.

Kontrollutvalgets tilsyn med revisjonen kan utøves på følgende måte:

- Gjennom behandling av revisjonens planverk.
- Gjennom forvaltningsrevisjonsprosjekter som forelegges til behandling eller til orientering.
- Gjennom behandling av rapporter vedrørende misligheter/uregelmessigheter.
- Gjennom rapporter vedrørende regnskapsrevisjon eller vurderinger av den interne kontrollen.
- Gjennom revisjonens orienteringer som blir gitt til kontrollutvalget.
- Ved løpende spørsmålsstilling fra kontrollutvalget.

NKRF har utarbeidet veileder for hhv. tilsyn med regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon som benyttes i vurderingen.

Kontrollutvalgets rapportering

Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret når det er viktig at dette blir holdt orientert og gitt mulighet til å drøfte eventuelle tiltak. Kontrollutvalget rapporterer direkte til kommunestyret. Det er gitt egne bestemmelser om rapportering av resultatet av gjennomført forvaltningsrevisjon (KU-forskriften § 11) og selskapskontroll (KU-forskriften § 15). Slik rapportering skal være basert på den vedtatte planen.

Forvaltningsrevisjonsrapporter vil bli oversendt kommunestyret til orientering eller med innstilling etter at utvalget har foretatt en vurdering i den enkelte saken. Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet (se pkt. 4.3) er kontrollutvalgets rapportering i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Kontrollutvalget avgir årlig årsplan og årsrapport til kommunestyret.

Kontrollutvalget og revisor

Dette punktet inneholder øvrige forhold til revisor som ikke er knyttet mot noen av punktene ovenfor.

- Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon og selskapskontroll (ev. regnskapsrevisjon) etter bestiller/utførermodellen.
- Kontrollutvalget kan avtale innsynsrett i revisjonens arbeidspapirer i den grad det er nødvendig for kontrollutvalgets tilsynsansvar ovenfor revisjonen (jf. merknader til forskrift om kontrollutvalg § 5, siste ledd). Det lages i så fall en avtale om dette.
- Kontrollutvalget har innsyn i revisjonens saksdokumenter iht. offentlighetslovens bestemmelser, så langt det er nødvendig for kontrollutvalgets arbeid. Jf. også forskrift om revisjon § 20.
- Revisjonen skal orientere kontrollutvalget om gjennomført ekstern kvalitetskontroll fra NKRF.

Kontrollutvalget og sekretariat

I henhold til forskrift om kontrollutvalg § 20, skal kontrollutvalget ha et eget sekretariat til å bistå seg i sitt arbeid. Det er kommunestyret som skal *"sørge for sekretærbistand som til enhver tid tilfredsstillende kontrollutvalgets behov"*.

Kommentarene til § 20 annet ledd om sekretærtjenester, annet ledd sier: *"Et kompetent sekretariat er en viktig forutsetning for at kontrollutvalget skal fungere godt og utøve sine oppgaver på en tilfredsstillende måte. Sekretariatet for kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg må ha tilgang på en bredt sammensatt kompetanse."*

Glåmdal sekretariat IKS er et interkommunalt selskap som skal ivareta sekretariatsfunksjonen for kontrollutvalgene i Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler og Åsnes kommuner. Sekretariatet har to ansatte (pt. 1,8 stillinger).

Sak nr.	Sak
61/2017	Bestilling av prosjektplan forvaltningsrevisjon i tråd med plan for forvaltningsrevisjon.

Saksbehandler

- Torgun M. Bakken.

Saksdokumenter

1. Plan for forvaltningsrevisjon for 2017-2020.
2. Oversikt over de øvrige kommunenes planer (i regionen).

Saksopplysninger

I tråd med plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2017-2020, bestilte kontrollutvalget i møtet 19.5.17 en forvaltningsrevisjon knyttet til Startlån. Denne rapporten skal etter planen leveres innen 1.2.18. Selv om det er en stund til denne rapporten er klar, kan det være greit å vurdere neste bestilling, slik at revisjonen vet hva de skal jobbe med framover.

Hvis en skal fortsette på den planen som er vedtatt, jf. vedlegg 1, vil kontrollutvalget bestille en forvaltningsrevisjon knyttet til **Selvkost**. Her er det snakk om hvorvidt kommunen overholder lover og bestemmelser knyttet til selvkost. Nord-Odal har ofte vært utpekt som å ha høye avgifter, og det vil derfor kunne være nyttig å ta en gjennomgang, først og fremst av vann- og avløpsområdet. Det er GIVAS IKS som ivaretar dette området i Nord-Odal, men kommunen har også et ansvar for i forhold til disse selvkostområdene.

I H-3/14 - Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester
(Kommunal- og moderniseringsdepartementet) sies det følgende:

Selvkostprinsippet gjelder uavhengig av hvordan tjenesten er organisert. Det mest vanlige er at kommunen som sådan er ansvarlig for å utarbeide selvkostkalkyler. Dersom selvkosttjenesten, dvs. de direkte henførbare tjenestene, kjøpes gjennom andre selskaper, samarbeidsformer eller foretak etter anbudsrunder, vil kjøpsprisen inngå i kommunens selvkost som en direkte kostnad. Disse selskapene, samarbeidsformene og foretakene kan imidlertid på sin hånd være ansvarlige for å utarbeide selvkostkalkyler for selvkosttjenesten, herunder eventuelt et system for hvordan de direkte kostnadene skal fordeles på deltakende kommuner.

Når kommunen ivaretar administrative funksjoner på selvkostområdet, så som fakturering, regnskapsføring og oppfølging, vil dette være indirekte tjenester i selvkostkalkylen. Dersom kommunen har satt ut hele tjenesten til et selskap, samarbeid eller foretak, altså både selvkosttjenesten og de indirekte tjenestene, herunder fakturering, vil disse organisatoriske enhetene som regel være ansvarlige for å utarbeide selvkostkalkylen i sin helhet. I slike tilfelle skal kommunen opplyse om organisasjonsformen og resultatet av selvkostområdet i noteopplysninger i sitt regnskap.

Det er flere av problemstillingene som kan være relevante for gjennomgangen i Nord-Odal, her er et eksempel på problemstillinger fra en kommune i Vestfold (hvor vi har byttet ut kommunens navn med Nord-Odal)

1. Har Nord-Odal kommune beregnet henførbare kostnader til gebyrområdene korrekt, og gir selvkostkalkylene et riktig uttrykk for selvkost på de respektive tjenestene?
2. Har Nord-Odal kommune behandlet de aktuelle selvkostfondene korrekt?

Fra en kommune i Rogaland, som har et eget selskap (IKS) som håndterer vann- avløp og renovasjon, har vi hentet følgende problemstillinger:

1. Hva er gjeldende vedtak for brukerbetalinger innen VAR-sektoren?
2. Hvordan er rutinene for behandling av kostnader innen VAR-sektoren?
 - a. Blir alle henførbare kostnader belastet gjeldende selvkostområde?
 - b. Blir selvkostområder innen VAR-sektoren belastet med kostnader som ikke er henførbare?
 - c. Blir brukerbetalinger beregnet i tråd med gjeldende regelverk

Flere av disse problemstillingene er de samme som i det første eksempelet, bare formulert på en annen måte, men det er noen som kommer i tillegg. Disse kan også være utgangspunkt for diskusjonen i kontrollutvalget. Det er viktig at kontrollutvalget får med de områdene punktene som de mener er mest hensiktsmessig.

På bakgrunn av diskusjonene i møtet, vil revisjonen legge fram en prosjektplan i neste møte.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget viser til plan for forvaltningsrevisjon for Nord-Odal kommune for 2017-2020 og bestiller en prosjektplan med utgangspunkt i **Selvkost** i Nord-Odal.
2. Prosjektplanen legges fram i neste møte.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalgets vedtak	
Sign.	Utskrift

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

FOR NORD-ODAL KOMMUNE

2017-2020

Hele dokumentet «Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for 2017-2020» ligger på
<http://www.gs-iks.no/filer/dokumenter/OA-og-plan-for-FR-2017-2020-N.pdf>

Utarbeidet av Glåmdal sekretariat IKS
Behandlet i kontrollutvalget 2.12.16
Vedtatt i kommunestyret 14.12.16, sak 107/16

1 Innledning

1.1 Forvaltningsrevisjon

Ifølge kommunelovens § 77, nr. 4 og forskrift om kontrollutvalg § 9, er det kontrollutvalgets ansvar å påse at kommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon. Av departementets merknader til paragrafen framgår det at det i siste instans påhviler kommunestyret å sørge for at det blir mulig for kontrollutvalget å oppfylle forskriftens krav på dette punktet, blant annet ved å stille de nødvendige budsjettmidler til rådighet for kontrollutvalget.

Målet med forvaltningsrevisjon er å bidra til at virksomheten blir mer kostnads- og formåls effektiv. Forvaltningsrevisjonens innhold er utdypet i forskrift om revisjon § 7, første ledd:

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger.

Herunder om

- a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,*
- b) forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,*
- c) regelverket etterleves,*
- d) forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,*
- e) beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav,*
- f) resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets eller fylkestingets forutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten er nådd.*

Forvaltningsrevisjonen er med andre ord et viktig verktøy for kommunens øverste politiske organ, for å føre tilsyn og kontroll med kommunens totale forvaltning og de resultater som oppnås.

Forvaltningsrevisjon søker også å avdekke forbedringspotensialer i virksomhetene og ønsket er at resultatene av forvaltningsrevisjon har en positiv effekt på organisasjonsmessig læring og utvikling.

1.2 Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal i henhold til forskriften § 10, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon, som skal vedtas av kommunestyret.

"Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter."

Av 2. ledd framgår det at planen skal baseres på en overordnet analyse. Selve forskriftsteksten gir ingen føringer på hva en slik overordnet analyse er, eller hvordan den skal gjennomføres, bortsett fra at den skal bygge på risiko- og vesentlighetsvurderinger med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter. Imidlertid har Norges Kommunerevisorforbund utarbeidet en veileder¹, som vi har hentet inspirasjon fra.

I kommentarene til forskriften er det sagt at det kan være hensiktsmessig å utarbeide en årlig plan, eventuelt at planen revurderes hvert år, ettersom endringer skjer raskt og forutsetningene kan endre

¹ http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/OA_Veileder.pdf

seg. Ettersom det legges opp til at kontrollutvalget kan få myndighet til å gjøre endringer i planen, har sekretariatet vurdert det som mest realistisk å få lagt fram en ny plan hvert fjerde år, men med en revidering av planen etter to år (i 2018). Det ble gjennomført en overordnet analyse for Nord-Odal i 2012 og kommunestyret vedtok plan for forvaltningsrevisjon for 2013-2016 i møtet 13.2.13, sak 011/13. En revidert plan for perioden 2015-2016 ble vedtatt i kommunestyret 30.4.15, sak 001715.

Vi har valgt å legge analysen og planen i samme dokument. Etter innledningen i kapittel 1, følger plan for forvaltningsrevisjon (kapittel 2). Den overordnede analysen starter i kapittel 2 med en beskrivelse av overordnet perspektiv. I kapittel 3 følger en beskrivelse av kommunen. Selve vurderingen/analysen er omtalt i kapittel 5. I vedlegg 1 har vi lagt inn regnskapstall og kostratall for deler av kommunens virksomhet. Perioden for planen satt til 2017-2020, ettersom den legges fram helt på slutten av 2016.

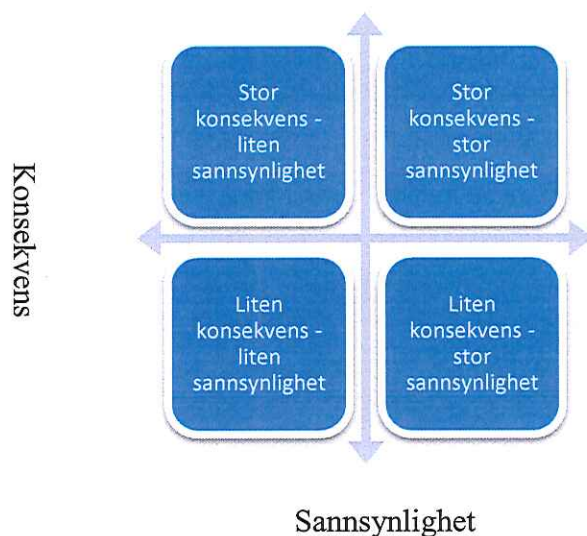
I kommentarene til forskriften sies det også at det er naturlig at eventuell forvaltningsrevisjon gjennom selskapskontroll samordnes med forvaltningsrevisjon i kommunens virksomhet. Vi har lagt fram en egen plan for selskapskontroll, men i kapittel 2, plan for forvaltningsrevisjon, tar vi inn en oversikt over vedtatt/foreslått forvaltningsrevisjon i selskaper.

Den overordnede analysen er gjennomført av Glåmdal sekretariat IKS.

1.3 Risiko- og vesentlighetsvurderinger. Begreper.

Analysen er bygd på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Risiko er sannsynligheten for at en uønsket hendelse skal oppstå, eller at kommunens målformuleringer ikke nås. Vesentlighet har å gjøre med hvor store konsekvenser det vil ha dersom det negative inntreffer.

Den overordnede analysen skal brukes til å identifisere på hvilke områder risikoen er størst. I tillegg må vi ta med i vurderingen hvilke konsekvenser hendelsen vil kunne få og hvor sannsynlig det er at den oppstår. I uttrykket risiko- og vesentlighetsvurdering ligger at det skal gjøres en vurdering av, på hvilke områder av kommunens virksomhet det er risiko for vesentlige avvik, i forhold til vedtak, forutsetninger og mål som er satt for virksomheten. Risikovurderingen kan illustreres slik:

1.4 Kilder

I departementets merknader til bestemmelsen omtales overordnet analyse nærmere. Her framgår det at hensikten med analysen er å framskaffe relevant informasjon om kommunens virksomhet slik at kontrollutvalget settes i stand til å legge en plan for forvaltningsrevisjon, og foreta en prioritering av aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekter.

For å kunne gjennomføre en overordnet analyse, må vi nødvendigvis ned på et visst detaljnivå i undersøkelsene. Likeledes er det behov for å benytte flere kilder til undersøkelsene. De viktigste kildene vi har benyttet oss av er:

- Kommunens årsberetning og regnskap for 2014-2015.
- Eventuelle andre rapporter i kommunen, planer.
- Kommunes hjemmeside på internett
- Samtaler med ordføreren og rådmannen.
- Spørreskjemaer til kommunalsjefene/etatssjefene.²
- Spørreskjema til og samtale med kontrollutvalgets medlemmer.
- Spørreskjema til formannskapsmedlemmene.³
- Spørreskjema til Nord-Odal kommuneskoger KF⁴.
- Samtaler med Hedmark Revisjon IKS, erfaringer fra regnskapsrevisjon.
- Tidligere overordnet analyse og gjennomført forvaltningsrevisjon.
- Tilsynsrapporter fra andre instanser (eks. Fylkesmannen osv.)
- Tallframstillinger, (KOSTRA-tall⁵), www.ssb.no/kostra/
- Skoleporten <http://skoleporten.udir.no/>
- Kommunebarometeret http://www.kommunal-rapport.no/artikkel/her_er_arets_utgave_av_kommunebarometeret?ip_login_no_cache=401b7442ca8ea098ffd292c8f34ad355
- KMDs produksjonsindeks <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunedata/produksjonsindeks2/id2507960/>
- Eventuelle lokale oppslag i media eller saker tatt opp i media i et nasjonalt perspektiv.

² Det er sendt spørreskjemaer til 5 personer, 4 har besvart.

³ Ingen av formannskapsmedlemmer (ordfører fikk ikke denne henvendelsen) har svart.

⁴ Dette er ikke besvart

⁵ KOSTRA er et rapporteringssystem (KOMmune STATistisk RAPportering) fra kommunen og kommunale virksomheter til SSB. Det som rapporteres er regnskapstall og nøkkeltall fra de forskjellige tjenesteområdene i kommunene.

2 Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2017-2020

2.1 Innledning

Som nevnt innledningsvis er det sagt i Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner at kontrollutvalget skal utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen skal utarbeides minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert. Planen skal bygge på en overordnet analyse av kommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger.

På denne bakgrunn av den overordnede analysen og diskusjoner i kontrollutvalget, har kontrollutvalget satt opp en oversikt over områder som anbefales belyst nærmere. Konkrete problemstillinger blir lagt fram ved bestillingen.

2.2 Forslag til prosjekter

Områder	Forslag prosjekter (temaer)	Prioritet
Selvkost	Overholdelse av lover og bestemmelser knyttet til selvkost (mindre prosjekt).	2017
Startlån	Risiko for at rutiner og saksbehandling for startlån ikke blir godt nok fulgt opp (mindre prosjekt)	2017
Investeringer/ Innkjøp	Kostnadsberegning, styring, oppfølging, rapportering og evaluering (kontraktstyring). Følger Nord-Odal kommune lov om offentlige anskaffelser.	2018
Nord-Odal kommuneskoger KF	Intern kontroll.	2018
Oppvekst	Skoleresultater, kompetanse i skolen (eventuelt fellesprosjekt med alle kommunene i regionen)	2018- 2019①
Intern kontroll	Hvordan fungerer den interne kontrollen i Nord-Odal? Det kan være flere områder det er aktuelt å vurdere i forhold til god intern kontroll, eks. gavemidler sykehjem, tvungen forvaltning og bofellesskap, økonomirutiner, medisinhåndtering, håndtering av pasientmidler sykehjem osv. Hvordan fungerer avvikssystemet? Nærmere spesifisering ved bestilling.	2019
Administrasjon og styring	Et prosjekt som vil undersøke om saker er forsvarlig utredet, om kommunestyrets vedtak blir fulgt opp, og om kommunen har vedtatt viktige planer og delegasjoner.	2020
IKT-sikkerhet	Tilganger/avganger, fysisk sikkerhet, sårbarhet osv., inkludert journalføring, off.lov/forvaltningslov/arkiv Forsystemer og delegeringer og rettigheter (mulig felles prosjekt med andre kommuner).	Reserve
Miljøarbeidertjenesten/ samordning av tjenester	Om kommunen sikrer forsvarlig gjennomføring av personlig assistanse (ivareta egenomsorg og nødvendig tilsyn, bistand til aktivisering, bistand til opplæring for å opprettholde eller øke funksjons- og mestringsevne) for utviklingshemmede og at de får nødvendig helsehjelp mm	Reserve
Integrering av flyktninger	Hvilke rutiner og oppfølging er det for integrering av flyktninger i lokalsamfunnet?	Reserve

① Avventer prosjektet «Kultur for læring» som skal gjennomføres i fylkets regi.

Etter de ressursene som er avsatt til forvaltningsrevisjon i Nord-Odal kommune, kan vi ikke forventet mer enn ett prosjekt pr. år. Det er derfor flere foreslått prosjekter enn det er ressurser til. Noen av prosjektene kan gjennomføres med litt færre ressurser (mindre prosjekter) slik at det kan gjennomføres flere på ett år. Hvis noen av prosjektene blir gjennomført i flere kommuner, vil også dette redusere tidsbruken for hver kommune og gi muligheter for flere prosjekter pr. år. Dette vurderes fortløpende, jf. også det som er sagt i pkt. 2.4.

Det er i **plan for selskapskontroll** (for perioden 2016-2019) foreslått følgende **forvaltningsrevisjoner**:

Selskap	Kontroller	Kommentarer
GIR IKS	• Forvaltningsrevisjon	Selvkost
GIVAS IKS	• Forvaltningsrevisjon	Selvkost

2.3 Gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjonen

Etter at kommunestyret har vedtatt plan for forvaltningsrevisjon, vil kontrollutvalget sørge for å bestille forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget vedtar problemstillinger, prosjektplan og ressurser, og om det i så fall skal gjennomføres foranalyse. Bestillingen sendes Hedmark Revisjon IKS. Revisjonen skal levere revisjonsrapporter i henhold til den foretatte bestillingen og god kommunal revisjonsskikk på området (RSK 001⁶).

I tråd med forskrift om revisjon § 8 skal revisor rapportere fortløpende til kontrollutvalget om resultater av gjennomført forvaltningsrevisjon. Videre er kontrollutvalget pålagt ansvar for å rapportere til kommunestyret. Med mindre kommunestyret vedtar spesielle bestemmelser for når og hvordan denne rapporteringen skal foregå, er det opp til kontrollutvalget å finne en hensiktsmessig form og frekvens på dette. Rapport og resultater fra det enkelte forvaltningsrevisjonsprosjekt legges fortløpende frem for kommunestyret.

2.4 Endringer

Hvis forutsetningene skulle endre seg, kan kontrollutvalget gjøre endringer i planen. Årsaken til endringen rapporteres til kommunestyret.

Sand, 2.12.16
Ole Theodor Holth (sign.)
leder av kontrollutvalget

Torgun M. Bakken
sekretariatsleder

⁶ Standard for forvaltningsrevisjon, fastsatt av Norges Kommunerevisorforbund 23.5.05 og gjort gjeldene som god kommunal revisjonsskikk for prosjekter fra 1. oktober 2005.

Prosjekter/temaer	Eidskog	Grue	Kongsvinger	Nord-Odal	Sør-Odal	Våler	Asnes
Administrasjon og styring	2017						
Tilskudd til private barnehager	2017						
Intern kontroll	2018				2017		
Nord-Odal kommuneskoger KF/Intern kontroll				2018			
NAV (utenom plan)		2017					
IKT-sikkerhet		2017 ¹	2018			2017 ²	2017 ³
Miljøarbeidstjenesten/samordning av tjenester		2017/2018			2017/2018		2018
Kommunens kultur og holdninger		2018					
Barnevern			2017				
Spesialundervisning/PPT			2017				
Spesialundervisning og psykososialt miljø						2017?	
Investeringsprosjekter			2018	2018	2018	2018	
Selvkost				2017			
Startlån				2017			
Tildelingskontoret					2018		2018
Vann og avløp						2017	
Næringsutvikling							2017
Økonomikontoret							2018
Oppvekst	2018/2019	2018/2019	2018/2019	2018/2019	2018/2019	2018/2019	2018/2019

Det som er merket med rødt, er bestilt.

¹ Bestilles sannsynligvis 5.12.17
² Bestilles sannsynligvis 4.12.17
³ Bestilles sannsynligvis 29.11.17

Sak nr.	Sak
62/2017	Vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Saksbehandler

- Torgun M. Bakken.

Saksdokumenter

1. Vurdering av regnskapsrevisjon pr. 31.12.17.
2. Vurdering av forvaltningsrevisjon pr. 31.12.17.

Saksopplysninger

Som det går fra av koml. § 77 nr. 4 og forskrift om kontrollutvalg (bl.a. § 6), har kontrollutvalget et tilsynsansvar ovenfor regnskapsrevisjon. NKRF¹ har gitt ut en veileder med anbefalinger om hvordan dette kan gjennomføres. Mange av anbefalingene følges allerede, men vi tar en gjennomgang her for å vurdere de forskjellige punktene, jf. vedlegg 1. Selv om det ikke går direkte fram av lovteksten, så har NKRF også laget en veileder for kontrollutvalgets tilsynsansvar for forvaltningsrevisjon. En skjematisk framstilling av denne oppfølgingen ligger i vedlegg 2.

På denne måten anses kontrollutvalgets tilsynsansvar som dokumentert.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til de vurderingene som går fram av

1. Vurdering av regnskapsrevisjon pr. 31.12.17.
2. Vurdering av forvaltningsrevisjon pr. 31.12.17.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalgets vedtak	
Sign.	Utskrift

¹ Norges Kommunerevisorforbund

Kontrollutvalgets tilsynsansvar
for regnskapsrevisjon i Hedmark Revisjon IKS
utarbeidet av Glåmdal sekretariat IKS

VEDLEGG
til sak 62/17

Anbefaling	Vurdering pr. 31.12.17 – kontrollutvalget i Nord-Odal
1. Krav til utdanning og praksis for oppdragsansvarlig revisor – RF § 11	- Oppdragsansvaret for regnskapsrevisjon i Nord-Odal i 2017 har vært Tommy Pettersen. Han fredsstiller kravene iht. RF § 11. - Alle oppdragsansvarlige og utøvende revisorer i Hedmark Revisjon IKS vil oppfylle NKRFs krav til etterutdanning for 2017, såfremt planlagte kurs ut året blir gjennomført og ansatte ikke blir forhindret fra å delta.
2. Krav til vandel for oppdragsansvarlig revisor – RF § 12	- Oppdragsansvarlig revisor er registrert revisor og har autorisasjon.
3. Dokumentasjon av revisors uavhengighet – RF § 15	- Dokumentasjon av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet legges fram for kontrollutvalget hvert år. Uavhengighetserklæringen for 2017 for Nord-Odal kommune (Tommy Pettersen) ble behandlet i møtet 8.9.17, sak 41/17.
4. Generelt om revisors uavhengighet og objektivitet – RF § 13 & 14	- De utøvende revisorene leverer sin egen vurdering til daglig leder i Hedmark Revisjon IKS. De oppdragsansvarlige revisorene leverer også sin vurdering til daglig leder, i tillegg til kontrollutvalget, jf. pkt. 3.
5. Kunnskap om revisjonens innhold	- Det gis informasjon om regnskapsrevisjonen i vedlegg til oppdragsavtalen (jf. pkt. 6). - I tillegg får kontrollutvalget informasjon gjennom den årlige behandlingen av revisjonsstrategien, jf. sak 53/17 (møte 20.10.17). - Kontrollutvalget får også informasjon gjennom rapportering av gjennomført regnskapsrevisjon interim. Interimrapportering for 2016 ble lagt fram i møtet 27.1.17, sak 12/17. Interimrapportering for årsregnskapet 2017 legges fram i det første møtet i 2018. - Kontrollutvalget får også informasjon om revisjonens arbeid ved behandling av årsregnskapet/revisjonsberetningen. - Øvrig informasjon om revisjonen gis i møter ved behov.
6. Avtaler mellom revisor og kontrollutvalget	- Hedmark Revisjon IKS utarbeider en oppdragsavtale som signeres av daglig leder og kontrollutvalgets leder. Kontrollutvalget vedtok en oppdragsavtale for 2017 i møtet 27.1.17 sak 9/17. - Hedmark Revisjon IKS rapporterer i forhold til oppdragsavtalen hvert halvår. - Det er ikke laget andre avtaler mellom kontrollutvalget og revisor.
7. Revisjonsstrategi	- Oppdragsansvarlig revisor for kommunens årsregnskap rapporterer sitt arbeid årlig til kontrollutvalget slik (minimumskrav): - o Plan/revisjonsstrategi (høst) - o Interimrapport (vinter) - o Årsavslutning (vår) (revisjonsberetning og årsavslutningsbrev). - o Årsavslutningsbrevet følges opp av revisjonen i forbindelse med utarbeidelse av revisjonsstrategi, og manglende oppfølging rapporteres i interimrapporteringen. - Kontrollutvalget fikk møtet 21.10.16, sak 48/16 informasjon om Hedmark Revisjon IKS sin interne kvalitetssikring (ISQC1).

Anbefaling	Vurdering pr. 31.12.17 – kontrollutvalget i Nord-Odal
	Denne orienteringen ble ikke satt opp på nytt i 2017.. - Hedmark Revisjon IKS har ikke hatt ekstern kvalitetskontroll innen regnskapsrevisjon i 2017.
8. Nummererte brev – RF § 4	- Kontrollutvalget får nummererte brev der det er påkrevet. - Kontrollutvalget i Nord-Odal har ikke mottatt noe nummerert brev i 2017.
9. Misligheter – RF § 3, RF § 4, KF § 8	- Vi har den oppfatningen at Hedmark Revisjon IKS følger bestemmelsene som er gitt i forhold til misligheter. - Det er ikke behandlet noen saker knyttet til misligheter i 2017.
10. Revisjonsberetningen – RF § 5	- Kontrollutvalget mottar kopi av revisjonsberetningen, slik bestemmelsene sier. Hvis det er alvorlige mangler, sendes nummerert brev i forkant, jf. det som er sagt i pkt. 8.
11. Revisors møteplikt og møterett – RF § 19, KF § 19	- Oppdragsansvarlig revisor (eller den han bemyndiger) er til stede i kommunestyret når regnskapet blir behandlet. - Daglig leder i Hedmark Revisjon IKS eller oppdragsansvarlig revisor (eller den han bemyndiger) er til stede i kontrollutvalgets møter, når det er påkrevet. Dette blir vurdert fra møte til møte.
12. Revisors opplysningsplikt – RF § 20	- Revisors opplysningsplikt ovenfor kontrollutvalget følges. Kontrollutvalget får de opplysningene som de ber om.

Forklaringer til punktene:

1. Revisjonsforskriften angir kvalifikasjonskrav til hvem som kan være ansvarlig for revisjon av årsregnskapene for kommunene. Det er krav om bestått bachelor eller master i revisjon samt tre års praksis fra regnskapsrevisjon for oppdragsansvarlig revisor. Forskriftene hjemler en overgangsordning. Kvalifikasjonskravet gjelder ikke de øvrige revisorene i teamet. Dette er mest aktuelt å sjekke i forbindelse med skifte av oppdragsansvarlig revisor.
2. Det er i forskriften satt krav om vandelsattest for den som er ansvarlig for revisjonsoppdraget i en kommune. Registrerte og statsautoriserte revisorer vil ha fremskaffet vandelsattest i forbindelse med innvilget autorisasjon. Dette er mest aktuelt ved skifte av revisor.
3. Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Det skal avgis uavhengighetserklæringer for hver kommune.
4. Det er gitt begrensninger for alle som deltar i revisjonen av en kommune i forhold til andre ansettelsesforhold, styreverv, interessekonflikter og rådgivningstjenester. Revisor er ansvarlig for å foreta de nødvendige vurderingene slik at utførelse av revisjonen og bemanning er i henhold til krav i lov og forskrift. Det er ikke satt noen krav om at disse vurderingene dokumenteres overfor kontrollutvalget, men utvalget bør være kjent med de formelle begrensningene for utførelse av revisjonen og eventuelt forsikre seg om at revisor løpende foretar de nødvendige vurderingene.
5. For at kontrollutvalget skal kunne ha en oppfatning av om regnskapene blir revidert på en betryggende måte, bør kontrollutvalgene ha kunnskap om hva revisjonsarbeidet omfatter.

Et engasjementsbrev fra revisor vil kunne være til hjelp. Hensikten med et engasjementsbrev er å informere den reviderte om revisjonsoppdragets art og klargjøre de involverte partenes oppgaver og plikter. Her vil formål og innhold i revisjonen utdypes nærmere, sammen med en avklaring av hva som er kommunens ansvar. Det er utarbeidet en revisjonsstandard som omhandler vilkårene for et revisjonsoppdrag og engasjementsbrev. Spesielt forhold knyttet til rapportering og kommunikasjon vil kunne bidra til nyttige avklaringer i forhold til kontrollutvalgets

oppgave og forventninger. Hva kan det forventes at revisor skal rapportere når og i hvilken form? Eksempler vil være revisjonsberetningen og hva som ligger til grunn for denne, rapporteringsrutiner om avdekkede misligheter, såkalte nummererte brev og hva som vil bli rapportert i disse og eventuelt annen rapportering fra revisor.

Det vises til ISA 210 Inngåelse av avtale om vilkårene for revisjonsoppdraget når det gjelder engasjementsbrev fra revisor. Kontrollutvalget må gjøre seg kjent med dette brevet.

6. Mange har funnet det hensiktsmessig å utarbeide avtaler eller rutiner som regulerer samarbeidet og arbeidsfordelingen mellom kontrollutvalget og revisor. Dette blir ofte gjort for forhold som ikke er tilstrekkelig regulert gjennom lov og forskrift. Slike avtaler/rutiner kan eksempelvis omtale:
- Krav til skriftlighet i rapportering /kommunikasjon
 - Avklare kontrollutvalgets innsynsrett i revisors arbeidspapirer
 - Definere kvalitet på tjenesteleveransen med resultatmål og frister
 - Revisjonsstrategi /Planleggingsmemo pr oppdrag med fordeling av ressurser (i løpet av høsten)
 - Nummererte revisjonsbrev (løpende)
 - Kopi av revisjonsberetning innen angitte frister
 - Årsrapport / Oppsummeringsbrev pr. revisjonsoppdrag (våren) som kan inneholde:
 - Funn og resultater i forhold til overordnet revisjonsstrategi
 - Hovedtrekkene i gjennomført revisjon
 - Kommentarer/merknader til årsregnskap og årsberetning
 - Administrasjonens oppfølging av revisors merknader, revisjonsbrev og prosjekter
 - Revisors forslag til budsjett for revisjonsoppdrag et for kommende år og hvilke tjenester som dekkes (høsten), og evt. benchmarking
 - Avklare hva som er tilleggstjenester
 - Skriftlig egenvurdering av uavhengighet (årlig)
 - Forholdet til media og avtale om hvem som uttaler seg
 - Oppsigelse og reforhandling

Opplistingen over er ikke uttømmende. Slike avtaler/rutiner vil etter vårt syn bidra til en tydeligere avklaring av roller og hva kontrollutvalget kan forvente fra revisor. Behovet for slike avtaler/rutiner må imidlertid ses i sammenheng med selskapsavtaler og andre avtaler som allerede regulerer det enkelte oppdraget.

7. Revisor er underlagt flere faglige standarder for hvordan et revisjonsoppdrag skal planlegges, gjennomføres og rapporteres. Det skal blant annet utarbeides en overordnet revisjonsstrategi for hvert revisjonsoppdrag.

Det er naturlig at kontrollutvalgene blir orientert om revisjonsstrategien så tidlig som mulig i revisjonsåret. Revisor kan presentere de overordnede vurderingene som er gjort i forhold til risikobildet for revisjonsoppdraget, hvordan revisjonen er planlagt gjennomført og eventuelle risiko- og fokusområder for revisjonsoppdraget.

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet, så revisor bør også gjennom året gi tilbakemelding om revisjonsarbeidet følger oppsatt plan, eller om det er grunnlag for å endre revisjonsstrategien på noen områder.

Revisor bør i alle tilfeller presentere en oppsummering av årets revisjon med funn og vurderinger i forbindelse med avleggelse av revisjonsberetningen og forut for kontrollutvalgets uttalelse til regnskapene.

Det er ulik praksis på om informasjonen som gis her er skriftlig eller muntlig. En fornuftig løsning kan være at revisjonsstrategi og eventuelle risikovurderinger gis muntlig, gjerne i form av en presentasjon (eventuelt i lukket møte), det samme gjelder for statusrapportering av den løpende revisjonen, mens det for oppsummeringen med funn og vurderinger er hensiktsmessig med en skriftlig redegjørelse.

Rapporteringsform, muntlig eller skriftlig, må avtales med det enkelte kontrollutvalg.

8. I forskriften er det krav om at revisor i brev skriftlig skal påpeke nærmere angitte forhold overfor kontrollutvalget. Administrasjonssjefen skal ha kopi av brevet. Det er listet opp syv forhold som krever slik rapportering. Bestemmelsen er ikke til hinder for at revisor selv vurderer om det er andre forhold som også bør rapporteres til kontrollutvalget.

Forholdene som er listet opp i § 4 er av alvorlig karakter. Slike forhold skal følges opp i revisjonsarbeidet, og kontrollutvalget kan be om rapportering fra revisor om administrasjonssjefen sørger for at det blir iverksatt korrigerende tiltak.

Kontrollutvalget bør som et ledd i det å holde seg løpende underrettet om revisjonsarbeidet vurdere om det hensiktsmessig å få tilsendt annen viktig korrespondanse mellom revisor og administrasjonen.

9. Revisor skal gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Dersom revisor konstaterer misligheter, skal det straks sendes en skriftlig, foreløpig innberetning til kontrollutvalget. Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal kontrollutvalget ha endelig innberetning. Administrasjonssjefen skal ha kopi av innberetningene. Misligheter er nevnt som en av de 7 forholdene i punktet over, som krever nummerert brev fra revisor til kontrollutvalget.

Rapportering om misligheter kan gjøres muntlig så lenge revisor ikke har brakt klarhet i om det er misligheter eller ikke.

Etter ISA 240 Revisors oppgaver med og plikter til å vurdere misligheter ved revisjon av regnskaper skal revisor forespørre ledelsen om dens vurdering av risiko for misligheter og etablerte kontroller for å hindre og avdekke misligheter. Kontrollutvalget kan be om bli orientert om ledelsens og revisors vurderinger på dette området

10. Kontrollutvalgene skal avgi en uttalelse om årsregnskapet etter at revisor har avgitt revisjonsberetningen, men før regnskapet vedtas av kommunestyret. Revisor skal avgi sin revisjonsberetning innen 15. april, med kopi til kontrollutvalget.

Siden en normalberetning ikke gir særlig informasjon utover selve bekreftelsen av regnskapet, bør revisor i møtet hvor kontrollutvalget avgir sin uttalelse oppsummere årets revisjon og kommentere forhold knyttet til regnskapet og årsmeldingen. Som regel vil revisor oppsummere revisjonen og kommentere forhold som bør følges opp i et eget brev.

I årsoppgjørsværet avklarer/bekrefter revisor om det ved årssavslutningen foreligger uavklarte forhold som det etter revisors vurdering er hensiktsmessig at kontrollutvalget også følger opp.

11. Revisor har plikt til å møte i kommunestyret når det behandler saker som har tilknytning til revisors oppdrag. For øvrig har oppdragsansvarlig revisor møterett i kommunestyret. Oppdragsansvarlig revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter.

Kontrollutvalget og revisor bør uavhengig av forskriftens krav ta stilling til om det er nødvendig med revisors deltakelse i kontrollutvalgsmøter.

12. Revisor har opplysningsplikt overfor medlemmer av kommunestyret og kontrollutvalget om forhold som revisor har fått kjennskap til gjennom revisjonen, når dette kreves. Revisor har ikke plikt til å gi opplysningene til enkeltmedlemmer men kan kreve å få gitt disse til utvalget som kollegium.

**Kontrollutvalgets tilsynsansvar
for forvaltningsrevisjon i Hedmark Revisjon IKS**
utarbeidet av Glåmdal sekretariat IKS

Anbefaling	Vurdering pr. 31.12.17 – kontrollutvalget i Nord-Odal
1. Krav til kompetanse for oppdragsansvarlig revisor – RF § 11 Revisjonsforskriften stiller krav om at oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor skal ha minimum tre års utdanning fra universitet/høyskole.	- Det er tre oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorer knyttet til Nord-Odal kommune, jf. pkt. 3. Alle tilfredsstiller kravene gitt i revisjonsforskriften § 11. - Alle oppdragsansvarlige og utøvende revisorer i Hedmark Revisjon IKS vil oppfylle NKRFs krav til etterutdanning for 2017, såfremt planlagte kurs ut året blir gjennomført og ansatte ikke blir forhindret fra å delta.
2. Krav tilandel for oppdragsansvarlig revisor – RF § 12 Det er i forskriften satt krav om at den som ansettes som revisor i en kommune eller gis ansvar for revisjonsoppdrag for en kommune, må ha ført hederlig andel, være i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, og være myndig. Kravene må dokumenteres gjennom en andelsattest. Det er tilstrekkelig å konstatere at kravene er oppfylt ved ansettelse eller tildeling av oppdrag.	- De oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorene knyttet til Nord-Odal kommune tilfredsstiller kravene gitt i revisjonsforskriften § 12.
3. Dokumentasjon av revisors uavhengighet – RF § 15 Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Det skal avgis uavhengighetserklæringer for hver kommune.	- De oppdragsansvarlige revisorene Lina Kristin Høgås-Olsen, Laila Irene Stenseth og Jo Erik Skjeggstad la fram uavhengighetserklæringer for Nord-Odal kommune i møtet 27.1.17, sak 8/17. - Selskapet har etablert en rutine der revisor løpende skal vurdere sin uavhengighet, og dette vurderes og dokumenteres pr prosjekt
4. Generelt om revisors uavhengighet og objektivitet – RF § 13 & 14 Det er gitt begrensninger for alle som deltar i revisjonen av en kommune i forhold til andre ansettelsesforhold, styreverv, interessekonflikter og rådgivningstjenester. Revisor er ansvarlig for å foreta de nødvendige vurderingene slik at utførelse av revisjonen og bemanning er i henhold til krav i lov og forskrift. Det er ikke satt noen krav om at disse vurderingene dokumenteres overfor kontrollutvalget, men utvalget bør være kjent med de formelle begrensningene for utførelse av revisjonen og eventuelt forsikre seg om at revisor løpende foretar de nødvendige vurderingene. Bestemmelsene om uavhengighet gjelder også revisjonsmedarbeidere.	- De utøvende revisorene leverer sin egenvurdering til daglig leder i Hedmark Revisjon IKS. De oppdragsansvarlige revisorene leverer også sin vurdering til daglig leder, i tillegg til kontrollutvalget, jf. pkt. 3. - Selskapet har etablert en rutine der revisor løpende skal vurdere sin uavhengighet, og dette vurderes og dokumenteres pr prosjekt
5. Grunnlaget for gjennomføringen av et forvaltningsrevisjonsprosjekt Kontrollutvalget bør få seg forelagt og drøfte et utkast til prosjektplan, se punkt 6. Den vedtatte prosjektplanen danner grunnlaget for gjennomføringen av prosjektet. Behovet for ytterligere formalisering vil avhenge av hvilken avtalemessig regulering av revisjonstjenesten kommunen har valgt.	- All forvaltningsrevisjon gjennomføres på bakgrunn av bestilling fra kontrollutvalget. - På bakgrunn av bestillingen, lager revisjonen en prosjektplan. - Behandlinger av prosjektplan: - o Møtet 19.5.17, sak 34/17, prosjektplan FR Startlån.

Anbefaling	Vurdering pr. 31.12.17 – kontrollutvalget i Nord-Odal
6. Prosjektplan Prosjektplanen bør omtale følgende punkter: - bakgrunn for prosjektet inkludert klargjøring av vesentlighet og risiko - problemstillinger - ressursbehov - leveringstidspunkt Prosjektplanen kan også gi informasjon om - formål (utfyllende informasjon) - revisjonskriterier eller grunnlaget for disse - metodisk tilnærming - organisering og ansvar - detaljert tidsplan	- Prosjektplan utarbeides i tråd med foreslåtte maler.
7. Endringer i prosjektplanen Dersom det oppstår behov for å gjøre vesentlige endringer i forhold til prosjektplanen, som er lagt fram for kontrollutvalget jf. pkt 6, skal endringene legges fram for kontrollutvalget for godkjenning.	- Kontrollutvalget har delegert til sekretariatet å avtale små endringer i prosjektplanen. Ved større endringer, har endringene blitt lagt fram for kontrollutvalget. - Uansett endring, har kontrollutvalget blitt orientert i påfølgende møte.
8. Orientering til kontrollutvalget underveis Ved omfattende prosjekter kan kontrollutvalget ha behov for orientering fra revisor underveis om hvordan prosjektet utvikler seg for å forsikre seg om at det er i tråd med bestillingen og tidsplanen. Slik informasjon kan gis på ulike måter og med ulik grad av formalitet.	- Kontrollutvalget blir holdt oppdatert om prosjektet underveis, der det er nødvendig
9. Kvalitetskontroll Kontrollutvalget bør forsikre seg om at forvaltningsrevisjonsprosjektet gjennomføres i samsvar med kravene i RSK 001 <i>Standard for forvaltningsrevisjon</i>. Standarden inneholder krav om at forvaltningsrevisjon skal kvalitetssikres. Kontrollutvalget bør få en orientering fra revisor om det kvalitetskontrollsystemet som er iverksatt.	- Kontrollutvalget fikk møtet 21.10.16, sak 48/16 informasjon om Hedmark Revisjon IKS sin interne kvalitetssikring (ISQC1). Denne orienteringen ble ikke satt opp på nytt i 2017. - Hedmark Revisjon IKS har ikke hatt ekstern kvalitetskontroll innen forvaltningsrevisjon i 2017.
10. Framlegging av ferdig rapport Revisor bør presentere det ferdige prosjektet for kontrollutvalget og svare på spørsmål i et møte. Kontrollutvalget må kontrollere at rapporten er i henhold til bestillingen, og at alle problemstillingene er besvart. Men rapportens utforming, herunder dens innhold, vurderinger og konklusjoner faller inn under revisors selvstendige, faglige ansvar. Kontrollutvalget kan ikke selv endre en forvaltningsrevisjonsrapport. Dersom kontrollutvalget mener at revisors rapport ikke er god nok eller ikke svarer på bestillingen, bør dette avklares gjennom en dialog med revisor.	- Oppdragsansvarlig revisor eller utførende revisor er til stede i kontrollutvalgets møte og presenterer rapporten og svarer på spørsmål. - Sekretariatet dokumenterer i saksframstillingen, vurdering av om rapporten er iht. bestillingen og om problemstillingene er besvart, når rapporten legges fram i møtet.
11. Misligheter – RF § 3, RF § 4, KF § 8 Kontrollutvalget bør forsikre seg om at revisjonsenheten har rutiner som sikrer en forsvarlig håndtering av misligheter og	- Vi har den oppfatningen at Hedmark Revisjon IKS følger bestemmelsene som er gitt i forhold til misligheter. - Det er ikke behandlet noen saker knyttet til

Anbefaling	Vurdering pr. 31.12.17 – kontrollutvalget i Nord-Odal
feil som blir avdekket i forbindelse med forvaltningsrevisjon.	misligheter i 2017.
12. Revisors møteplikt og møterett – RF § 19, KF § 19 Revisor har plikt til å møte i kommunestyret når det behandler saker som har tilknytning til revisors oppdrag. For øvrig har oppdragsansvarlig revisor møterett i kommunestyret. Dette gjelder også i de tilfeller dørene lukkes. Oppdragsansvarlig revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter.	- Det er behandlet en forvaltningsrevisjonsrapport i kommunestyret i 2017, knyttet til NAV. Daglig leder i Hedmark Revisjon IKS var til stede under behandlingen. Vi antar at kommunestyret vil behandle rapport knyttet til samhandlingsreformen i desember 2017. - Forvaltningsrevisor er til stede i kommunestyrets møte hvis ordfører ønsker det, og det er forhold i rapporten som det kan bli spørsmål om. Hvis det ikke er nødvendig, er forvaltningsrevisor tilgjengelig på telefon under kommunestyrets møte.
13. Revisors opplysningsplikt – RF § 20 Revisor har opplysningsplikt overfor medlemmer av kommunestyret og kontrollutvalget om forhold som revisor har fått kjennskap til gjennom revisjonen, når dette kreves. Revisor har ikke plikt til å gi opplysningene til enkeltmedlemmer, men kan kreve å få gi disse til utvalget som kollegium.	- Kontrollutvalget har fått de opplysningene fra revisor som de har bedt om.

Sak nr.	Sak
63/2017	Eventuelt.

Saksbehandler

- Torgun M. Bakken.

Saksdokumenter

Ingen.

Saksopplysninger

Forslag til vedtak

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalgets vedtak	
Sign.	Utskrift

Sak nr.	Sak
64/2017	Evaluering av kontrollutvalgets møte.

Saksbehandler

- Torgun M. Bakken.

Saksdokumenter

Ingen.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget tar en kort evaluering av dagens møte. Hva var bra og hva kan eventuelt gjøres annerledes?

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalgets vedtak	
Sign.	Utskrift